

ISMERTETŐ A NEMZETKÖZI JOGI BIZOTTSÁG 71. ÜLÉSÉRŐL

Regős Franciska¹

A Nemzetközi Jogi Bizottságot (angol elnevezéssel: *International Law Commission*, a továbbiakban: Bizottság) az ENSZ Közgyűlése hozta létre a 174 (II) számú határozatával 1948. november 21-én, a nemzetközi jog fokozatos fejlődésének és kodifikációjának támogatására.² A Bizottság a fennálló nézet szerint a nemzetközi ügynökségek, illetve nemzetközi szervezetek szervei közül a legfőbb, a nemzetközi jog fejlesztésével megbízott szerv.³ Az általános nemzetközi jog kodifikációjával, illetve fejlesztésével főként a Bizottságot bízzák meg.⁴

A Bizottság – összhangban az ENSZ Közgyűlés 73/265. sz. határozatával – 2019. április 29. és június 7., valamint július 8. és augusztus 9. között tartotta meg a 71. ülészakot Genfben.⁵ A COVID-19 pandémiás helyzetre tekintettel a soron következő ülést az ENSZ Közgyűlés a 2020. augusztus 12-i döntésével a 2021-es évre tolta el. A 75/135. sz. közgyűlési határozat értelmében a Bizottság ülésének új időpontját 2021. április 26. és június 4., valamint július 5. és augusztus 6. közötti időszakra tűzték ki.⁶ Erre való tekintettel, érdemes röviden áttekinteni, hogy a Bizottság legutóbbi ülése során milyen eredmények születtek, továbbá a munkaprogramjában lévő témákkal kapcsolatban milyen előrehaladás történt.

A Bizottság 71. ülésének napirendjén a következő témák szerepeltek: I) emberiség elleni bűncselekmények; II) a környezet védelme háborús konfliktusokkal kapcsolatban; III) az általános nemzetközi jog feltétlen

¹ Regős Franciska, Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, doktoranduszhallgató. E-mail címe: regosfranciska@yahoo.com

A szerző további munkásságát lásd a Magyar Tudományos Művek Tára oldalán: <https://m2.mtmt.hu/gui2/?type=authors&mode=browse&sel=10067073>

² A Bizottságot az ENSZ az Alapokmányának 13. cikkének 1. (a) pontjával összhangban hozta létre abból a célból, hogy a nemzetközi jogot és kodifikálását progresszíven fejlessze Commission. Forrás: <https://legal.un.org/ilc/>

³ SUCHARITKUL, 1990. 34.o.

⁴ Uo. 35.o.

⁵ SEVENTY-FIRST SESSION, 2019.

⁶ SEVENTY-SECOND SESSION, 2021.

alkalmazását igénylő normák (*ius cogens*); IV) az állami tisztségviselők immunitása a külföldi büntető joghatóság alól; V) államutódlás az államfelelősséggel kapcsolatban; VI) általános jogelvek; VII) a tengerszint növekedése a nemzetközi joggal kapcsolatban. Ezek közül az első témát második olvasatban elfogadták, tehát a Bizottság által befejezett témák körét gazdagítja, míg a második és harmadik téma első olvasatára került sor.

A Bizottság az *emberiesség elleni bűntettek* témáját 2014-ben vette kodifikációs programjában.⁷ A téma különelőadó-jává⁸ Sean D. Murphyt nevezték ki, aki összesen négy jelentést tett. Utolsó jelentésében a kormányok és a nemzetközi szervezetek által a tervezet első olvasatára adott észrevételekkel és kommentekkel foglalkozott, továbbá javaslatokat tett. A Bizottság az ülésen második olvasatban a téma keretén belül elfogadta „az emberiesség elleni bűntettek büntetéséről és megelőzéséről szóló” tervezetet, amelyet egyúttal a Közgyűlés figyelmébe ajánlott, javasolva egy nemzetközi egyezmény létrehozását, vagy egy nemzetközi konferencia megrendezését a munkára alapozva.⁹ A tervezet egy preambulumot és 15 kommentárral ellátott cikket, valamint egy mellékletet tartalmaz. A tervezet a preambulumot követően definiálja az emberiesség elleni bűntett fogalmát, majd rendezi az általános kötelezettségeket. A cikkek között megtalálhatóak a megelőzésre, nemzeti jogra, nemzetközi együttműködésre vonatkozó rendelkezések is.

A tervezet örömteli fogadtatásban részesült, több állam is támogatta a tervezet egyezménybe foglalását.¹⁰ Ennek oka, hogy egy ilyen egyezmény egy igen fontos űrt tölthetne be a már létező jogi keretrendszerben, ezzel hozzájárulva az emberiesség elleni bűntettekkel szembeni harchoz.¹¹ Egy globális hatályú egyezmény fontos szereppel rendelkezhetne a jelenlegi nemzetközi jogban, különösen a nemzetközi humanitárius jogban, nemzetközi büntetőjogban és a nemzetközi emberi jogokban. Többen azonban felhívták a figyelmet arra, hogy egy ilyen egyezménynek kiegészítő jellegűnek kell lennie, ezzel elkerülve az ismétlődést. A delegációk közül sokan fontosnak tartották a nemzetek jogrendszerének diverzitásának

⁷ REPORT OF THE WORK OF THE SIXTY-SIXTH SESSION, 2014. 266.§

⁸ A különelőadó jelentéseiben kijelöli és fejleszti a témát és javaslatokat tesz.

⁹ REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION: SEVENTY-FIRST SESSION, 2019. 42.§

¹⁰ REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION ON THE WORK OF ITS SEVENTY-FIRST SESSION, 2019. 26.o.

¹¹ Uo. 26.o.

figyelembevételét is, ideértve a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútumának részes és nem részes feleit.¹² Mindazonáltal a tervezet az 1998-as Római Statútumot kiegészíthetné, tekintve, míg a Római Statútum annak részes államai és a Nemzetközi Büntetőbíróság közötti vertikális kapcsolattal foglalkozik, addig a tervezet az államok közötti horizontális kapcsolatára összpontosít.¹³ A tervezet jellemzője, hogy bár tükröz szokásjogi szabályokat, azonban nem célja pusztán azok rögzítése: a kommentár kiemeli, hogy az államok számára hatékony és elfogadható rendelkezések létrehozását célozza, amelyek egy esetleges jövőbeli nemzetközi egyezmény alapjául szolgálhat.¹⁴ Ez a nemzetközi jog progresszív fejlesztésének szem előtt tartására utal.

A *környezet védelme háborús konfliktus idején* címet viselő témát 2013-ban tűzte a Bizottság munkaprogramjába.¹⁵ A téma első különelőadjává Marie G. Jacobssont¹⁶ nevezték ki, aki három jelentést készített. A téma második, jelenlegi különelőadjója 2017-óta Marja Lheto.¹⁷ A különelőadó legutóbbi jelentésében a környezet védelméhez fűződő kérdéseket tárgyalta a nem nemzetközi háborús konfliktusokkal kapcsolatban, valamint a környezeti károkért való felelősség problémáit. A Bizottság 71. ülésén első olvasatban 28 vázlatcikket elfogadott el. A témát a Bizottság három időbeli szakasz megkülönböztetésével közelítette meg: a háborús konfliktus előtti, alatti és utáni szakaszra bontva. A tervezet kiindulópontja, hogy a háborús konfliktusokkal kapcsolatban alkalmazandó jog túlterjed a hadijogon,¹⁸ így a nemzetközi humanitárius jog, az emberi jogok és a környezetvédelmi jog is relevanciával bír.¹⁹ A tervezet öt részre tagolódik. A bevezető meghatározza a tervezet tárgyát és célját, míg a második rész általános rendelkezéseket fogalmaz meg a környezet védelmével összefüggésben. A harmadik részben a fegyveres konfliktus során alkalmazandó szabályok foglalnak helyet, míg a

¹² REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION ON THE WORK OF ITS SEVENTY-FIRST SESSION, 2019. 26.o.

¹³ STURMA, 2019.

¹⁴ DRAFT ARTICLES ON PREVENTION AND PUNISHMENT OF CRIMES AGAINST HUMANITY, WITH COMMENTARIES, 2019. 22-23.o.

¹⁵ Report of the International Law Commission, sixty-fifth session, 2013. 167.§

¹⁶ UNITED NATIONS, YEARBOOK OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION, 2013.

¹⁷ REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION, SIXTY-NINTH SESSION, 2017. 211.o.

¹⁸ KRON, 2014. 490.o.

¹⁹ REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION: SIXTY-THIRD SESSION, 2013. 215.o.

negyedik rész a megszállás eseteivel összefüggésben foglalkozik a környezet védelemével. Végül, az utolsó részben a fegyveres konfliktus után alkalmazandó elvek szerepelnek.²⁰ A Bizottság a cikkeket megküldte a kormányoknak, valamint a nemzetközi szervezeteknek véleményezés céljából.

A Bizottság az általános nemzetközi jog feltétlen alkalmazását igénylő normák (*ius cogens*) témáját 2015-ben vette programjába.²¹ A téma munkaprogramba vételét igazolta, hogy bár a *ius cogens* létezése elismert, azonban pontos természete, következményei, illetve, annak kérdése, hogy egyáltalán milyen normák tartoznak ebbe a kategóriába, egyszerűen homály fedi.²² A téma különelőadója Dire Tladi neveztek ki, aki eddig négy jelentéssel gazdagította a Bizottság munkáját. Utolsó jelentésében a regionális *ius cogens* létezésének lehetőségét tárgyalta és egy lista létrehozását javasolta, amely szemlélteti a Bizottság által már elismert *ius cogens* normákat.

A Bizottság a témát illetően elfogadott első olvasatban 23 vázlatcikket, melléklettel és kommentárral együtt. A cikkek szorosan követik a már létező nemzetközi jogot, különösen az 1969-es Bécsi egyezményt a szerződések jogáról, az államok nemzetközileg jogellenes cselekményeiért való felelősséget és a fenntartáshoz fűződő gyakorlatot.

A tervezet következtetései megpróbálják definiálni a *ius cogens* jelentését és meghatározni annak jogi következményeit. A tervezet szerint *ius cogens*-nek minősül az olyan norma, amelyet az államok nemzetközi közössége, mint egész ismer el, mint olyan normát, amelytől való eltérés nem megengedett, és amely csak egy másik, későbbi, ugyanolyan karakterrel rendelkező általános nemzetközi jogi norma módosíthat.²³ Természetét tekintve olyan norma, amely a nemzetközi közösség alapvető értékeit védi és tükrözi, és amelyek hierarchikusan magasabb rendűek más nemzetközi jogi szabálynál.²⁴ A melléklet tartalmaz egy nem kimerítő listát is azokról a normákról, melyeket a Bizottság *ius cogens*-nek ismer el, mint például a genocídium vagy a rabszolgaság tilalma.²⁵

²⁰ Report of the International Law Commission: seventy-first session, 2019, 215.o.

²¹ Report of the International Law Commission on the work of its sixty-seventh session, 2015. 284.§

²² STURMA, 2019.

²³ Peremptory norms of general international law (*ius cogens*) Text of the draft conclusions and draft annex provisionally adopted by the Drafting Committee on first reading, 2019.

²⁴ Uo.

²⁵ Uo.

Az alábbi témák kevésbé előrehaladott állapotban vannak, mint a fent bemutatott három téma. *Az állami tisztségviselők immunitása a külföldi büntető joghatóság aló című* téma 2007 óta szerepel a munkaprogramban.²⁶ A téma első különeladója Roman Anatolevich Kolodkin volt, aki három jelentést készített. Jelentéseiben meghatározta azt a keretet, amelyen belül a téma vizsgálendő, továbbá vizsgált számos anyagi és eljárásjogi kérdést.²⁷ A tervezet cikkek az államok horizontális kapcsolatára épül, ami azt jelenti, hogy a cikkek csak más állam büntető joghatósága alóli immunitásra vonatkozik.²⁸ A nemzetközi büntetőbíróóságok előtti immunitás a vizsgálódáson kívül esik. Roman Anatolevich Kolodkin utódja, Concepción Escobar Hernández különeladó hetedik jelentését a Bizottság 71. ülésén tárgyalták. A különeladó a téma eljárási oldalait vizsgálta. Három elemet azonosított, amelyek lényegesek: I) az időzítést; II) a különféle érintett cselekményeket; III) és az immunitás meghatározását. Olyan kérdéseket tárgyalt, mint a joghatóság és az immunitás kapcsolata vagy a fórumhoz és a tisztségviselőhöz kapcsolódó eljárási biztosítékok.²⁹ Jelentésében kilenc vázlatcikket javasolt.

Az államutódlás az államfelelősséggel kapcsolatban című téma 2017 májusában került a Bizottság munkaprogramjába.³⁰ A téma a Bizottság korábbi munkáját, az államok jogellenes cselekményeiért való felelősség végleges tervezetét egészítené ki.³¹ A legtöbb állam örömmel fogadta a téma napirendre vételét, azonban néhányan megkérdőjelezték tekintettel arra, hogy egy nagyon vitatott és megosztó témáról van szó. Ezt mutatja, hogy a Nemzetközi Jogi Intézet keretén belül is sor került a téma vizsgálatára, azonban annak eredménye néhány állam számára elfogadhatatlan volt.³² A téma központi kérdése, hogy vajon vannak-e olyan nemzetközi jogi szabályok, amelyek uralják az államok nemzetközileg jogellenes cselekményeiből felmerülő jogok és kötelezettségek átszállását. A téma

²⁶ YEARBOOK OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION, 2007. 376.§

²⁷ Concepción Escobar Hernández: Eighth report on immunity of State officials from foreign criminal jurisdiction

²⁸ OFFICIAL RECORDS OF THE GENERAL ASSEMBLY, SIXTY-EIGHTH SESSION

²⁹ STURMA, 2019.

³⁰ REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION, 2017. 263.§

³¹ STURMA, 2019.

³² Leginkább Ausztria találta nehezen elfogadhatónak, erre tekintettel fejtette ki kétségeit a téma Bizottság általi programba vételéről. Ausztria mellett, Törökország sem látta időszerűnek a téma tárgyalását. Forrás: GENERAL ASSEMBLY OFFICIAL RECORDS. 80.§ és 22.§

különelőadója Pravel Sturma, aki eddig három jelentést készített, a témát érintő olyan általános kérdésekkel foglalkozott, mint az, hogy létezik-e egy általános elv, ami irányadó az utódlásra az államfelelősséggel kapcsolatban. Sem az államok gyakorlata, sem a doktrína nem ad egységes választ arra, hogy lehetséges-e, és ha igen milyen körülmények között lehet felelős az utódállam elődjének nemzetközileg jogellenes cselekményéért. Kiindulópontja, hogy bizonyos esetekben, lehetséges azonosítani a felelősség megosztását az államutódok között.³³ Legutóbbi jelentésében a nemzetközileg jogellenes cselekményt elszenvető jogelőd államot, valamint állampolgárokat érintő jóvátételhez fűződő problémákat vizsgálta.

Az *általános jogelvek* témája relatíve új a Bizottság munkaprogramjában. A témát 2018-ban vették fel, Marcelo Vázquez-Bermúdez különelőadó kinevezésével.³⁴ A Bizottság legutóbbi ülésén tárgyalta a különelőadó első jelentését, amelyben meghatározta a téma tárgyát valamint a főbb, vizsgálendő kérdéseket. A különelőadó kiindulópontját a Nemzetközi Bíróság Statútumára helyezte, amelynek 38. cikkének 1 (c) pontja a nemzetközi jog forrásai közé sorolja az általános jogelveket.³⁵ A cikk szerint a jogforrások közé tartoznak a civilizált nemzetek által elismert általános jogelvek. A cikk alapján a különelőadó három elem górcső alá vételét javasolta, nevezetesen az „általános jogelvek” fogalmát, az „elismerés” követelményét és a „civilizált nemzetek” definícióját.³⁶ A különelőadó a jövőbeli munkát a Nemzetközi Bíróság Statútumának előbbi cikkére, továbbá az államok gyakorlatára és a nemzetközi ítélkező fórumok joggyakorlatára kívánja alapozni.³⁷

A téma maga kiegészítené a Nemzetközi Bíróság Statútumának nemzetközi jog forrásairól szóló 38. cikkét.³⁸ A téma vizsgálatával a Bizottság iránymutatással tudna szolgálni az általános jogelvek funkciójáról, természetéről, és meghatározásuk módjáról és feltételeiről, valamint a nemzetközi jog más forrásaival való kapcsolatáról.

Utolsóként *a tengerszint növekedése a nemzetközi joggal kapcsolatban* címet viselő témáról esik néhány szó, tekintve, hogy ez a téma a legújabbak között foglal helyet. A Bizottság a témát munkaprogramjába emelve egyúttal

³³ STURMA, 2017. 30-31.§

³⁴ REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION, 2018. 363.§

³⁵ VÁZQUEZ-BERMÚDEZ, 2019. 5.o.

³⁶ Uo. 6.o.

³⁷ Uo. 5.o.

³⁸ Uo. 3.o.

felállított egy tanulócsoportot a téma vizsgálatára.³⁹ A csoport vizsgálja a multilaterális és bilaterális szerződéseket, a nemzeti szabályozást, ítélkezési gyakorlatot és minden más releváns tanulmányt, dokumentumot. A témaválasztás oka, hogy a tengerszint emelkedése az államok komoly érdeklődését váltotta ki, mivel sokszor életbevágó kérdéseket vet fel. A tengerszint növekedésével eljövő példátlan kihívásokra megoldást kívánnak találni, amire erős elkötelezettségre van szükség az együttműködés iránt. A tengerszint emelkedése humanitárius és gazdasági katasztrófákhoz, konfliktusokhoz vezethet.⁴⁰ Mi több, az óceánok egészsége és az emberek, akik függenek tőle, védelemre szorulnak. Ehhez szükség van a helyzet globális szintű kezelésére.

A Bizottság 71. ülésén több eredmény is elszámolható, ezek közül a leglényegesebbek az emberiség elleni bűntettek, a környezet védelme háborús konfliktus idején, és az általános nemzetközi jog feltétlen alkalmazását igénylő normák (*ius cogens*) témájához kapcsolódnak. Munkaprogramját további két téma felvételével gazdagította: a kalóztámadások és fegyveres rablások elrettentése és megelőzése a tengeren, valamint az egyének jóvátétele a nemzetközi emberi jogok súlyos megsértése és a humanitárius jog komoly megsértése miatt.⁴¹ A Bizottság tehát jól láthatóan dolgozik a nemzetközi jog kodifikációja és fejlesztése érdekében, amit jól mutat, hogy egyszerre több téma is az asztalán hever. Több állam is észrevételezte, hogy talán túl sok is.⁴² Javaslatként fogalmazták meg a munkatempón való lassítást annak érdekében, hogy az államok jobban fel tudják dolgozni az egyes eredményeket.⁴³

Zárásképpen érdemes röviden kitérni arra, hogy a soron következő ülésen a Bizottság mely témákat kívánja górcső alá venni: I) az állami tisztviselők immunitása a külföldi büntető joghatóság alól; II) a szerződések ideiglenes alkalmazása; III) az atmoszféra védelme; IV)

³⁹ REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION ON THE WORK OF ITS SEVENTY-FIRST SESSION, 2019. 265.§

⁴⁰ REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION ON THE WORK OF ITS SEVENTY-FIRST SESSION, 2019. 11.o.

⁴¹ REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION ON THE WORK OF ITS SEVENTY-FIRST SESSION, 2019. 290.§

⁴² REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION ON THE WORK OF ITS SEVENTY-FIRST SESSION, 2019. 59.§

⁴³ REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION ON THE WORK OF ITS SEVENTY-FIRST SESSION, 2019. 59.§

államutódlás az államfelelősséggel kapcsolatban; V) általános jogelvek; valamint VI) a tengerszint növekedése a nemzetközi joggal kapcsolatban.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- CONCEPCIÓN ESCOBAR HERNÁNDEZ: Eighth report on immunity of State officials from foreign criminal jurisdiction
- DRAFT ARTICLES ON PREVENTION AND PUNISHMENT OF CRIMES AGAINST HUMANITY, WITH COMMENTARIES (2019). Elérhető: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/7_7_2019.pdf (Letöltve: 2021. 04. 05.)
- GENERAL ASSEMBLY OFFICIAL RECORDS, Sixth Committee Summary record of the 21st meeting A/C.6/71/SR.21
- KRON, Amanda (2014) Environmental in Relation to Armed Conflicts, Environmental Policy and Law, Vol. 44. No 6.
- MARCELO VÁZQUEZ-BERMÚDEZ, MARCELO (2019) First report on general principles of law
- OFFICIAL RECORDS OF THE GENERAL ASSEMBLY, Sixty-eighth Session, Supplement No. 10 A/68/10
- PEREMPTORY NORMS OF GENERAL INTERNATIONAL LAW (JUS COGENS), Text of the draft conclusions and draft annex provisionally adopted by the Drafting Committee on first reading, A/CN.4/L.936
- REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION: SIXTY-THIRD SESSION (2013)
- REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION, SIXTY-FIFTH SESSION, (2013). Elérhető: <https://legal.un.org/ilc/reports/2013/> (Letöltve: 2021. 04.07.)
- REPORT OF THE WORK OF THE SIXTY-SIXTH SESSION (2014), A/69/10. Elérhető: <https://legal.un.org/ilc/reports/2014/> (Letöltve: 2021. 04.07.)
- REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION ON THE WORK OF ITS SIXTY-SEVENTH SESSION (2015) A/70/10. Elérhető: <https://legal.un.org/ilc/sessions/67/> (Letöltve: 2021. 04.07.)
- REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION, SIXTY-NINTH SESSION (2017). Elérhető: <https://legal.un.org/docs/?path=../ilc/reports/2017/english/chp10.pdf&lang=EFSRAC> (Letöltve: 2021. 04.07.)
- REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION: SIXTY-NINTH SESSION (2017), A/72/10

- REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION ON THE WORK OF ITS SEVENTY-FIRST SESSION (2019), A/74/10.
- REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION ON THE WORK OF ITS SEVENTY-FIRST SESSION (2019) A/CN.4/734
- REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION: SEVENTY-FIRST SESSION (2019)
- REPORT OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION (SEVENTIETH SESSION 2018) (2018). A/73/10
- SEVENTY-FIRST SESSION (2019), Interational Law Commission. Elérhető: <https://legal.un.org/ilc/sessions/71/> (Letöltve: 2021. 04.07.)
- SEVENTY-SECOND SESSION (2021), Interational Law Commission. Elérhető: <https://legal.un.org/ilc/sessions/72/> (Letöltve: 2021. 04.07.)
- SUCHARITKUL, Sompong (1990): *The Role of the International Law Commission in the Decade of International Law*, Leiden Journal of International Law, Special Issue 13
- STURMA, PAVEL (2017): *First report on succession of States in respect of State responsibility*
- STURMA, Pavel (2019): *Chair of the International Law Commission, Report on the 71st session of the International Law Commission*, 56th meeting of the Committee of Legal Advisers on Public International Law, (CAHDI) 26-27 September 2019, Strasbourg
- UNITED NATIONS, YEARBOOK OF THE INTERANTIONAL LAW COMMISSION, (2013) Vol. I. Elérhető: https://legal.un.org/docs/?path=../ilc/publications/yearbooks/english/ilc_2013_v1.pdf&lang=EF5 (Letöltve: 2021. 04.07.)
- YEARBOOK OF THE INTERNATIONAL LAW COMMISSION (2007). Volume II Part Two